

❖ میزان مواد معدنی بدن از قبیل سدیم ، پتاسیم ، کلسیم و فسفر را تنظیم می کند و استخوان ها را تقویت می کند .

نارسایی کلیوی چیست ؟

نارسایی کلیه حالتی است که عملکرد طبیعی کلیه ها متوقف می شود . دو نوع نارسایی کلیه وجود دارد :

۱- نارسایی حاد کلیه

۲- نارسایی مزمن کلیه

نارسایی حاد کلیه :

نارسایی حاد کلیه وقتی است که به طور ناگهانی عملکرد طبیعی کلیه ها متوقف می شود . اغلب علت آن مسمویت با سموم ، داروهای مضر ، کاهش شدید فشار خون ، ضربات و صدمات ، عفونت و یا انسداد در جریان ادراری می باشد . این حالت موقتی بوده و اغلب کلیه ها به عملکرد معمول یا نزدیک به آن بر می گردد . هر چند ممکن است در مواردی که درمان ناکافی یا نامناسب به نارسایی مزمن کلیه تبدیل شود . در این موارد شدید ممکن است دیالیز به طور موقت نیاز باشد و بعد از آن کلیه ها سلامت خود را بازیابند .

نارسایی مزمن کلیه :

شدیدترین شکل بیماری کلیوی ، نارسایی مزمن و پایدار کلیه ها می باشد در این حالت کلیه ها آنچنان صدمه دیده اند که قادر به انجام حیاتی خود نیستند و مبتلایان برای ادامه حیات یا باید تحت درمان با دیالیز قرار گیرند یا کلیه پیوندی دریافت کنند .

از آنجایی که درمان با همودیالیز بدون مشارکت و همکاری خود بیمار و انجام یک سری اقدامات خود مراقبتی نمی تواند نتایج مطلوبی داشته باشد سعی شده اطلاعاتی پیرامون نارسایی کلیه ، همودیالیز و آموزش هایی در مورد فعالیت های خود مراقبتی مورد نیاز بیماران به زبان ساده و حتی الامکان بدون استفاده از اصطلاحات پزشکی ارائه گردد .

با امید اینکه بیماران با رعایت این موارد بتوانند مشکلات و عوارض جسمی و روحی ناشی از این بیماری را کاهش داده و رضایت بیشتری از زندگی کسب نمایند .

کلیه ها :

کلیه ها اندام هایی لوبیایی شکل و تقریباً به اندازه یک مشت بسته هستند که تمیز کردن خون و تنظیم نمک ، قند و آب را بر عهده دارند و کار آنها برای زندگی انسان حیاتی است . محل قرار گرفتن کلیه ها در قسمت میانی کمر و چسبیده به دنده ها می باشد . در بدن انسان ۲ کلیه وجود دارد .

در داخل هر کلیه صدها هزار واحد کوچک به نام نفرون وجود دارد که کار اصلی کلیه ها یعنی تولید ادرار را انجام می دهد .

کار کلیه ها چیست ؟

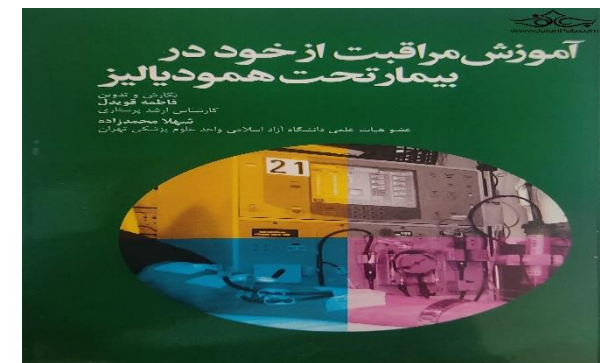
- ❖ میزان آب درون بدن را تنظیم می کند .
- ❖ مواد زائد (از قبیل اوره ، کراتینین و یا سموم) را از بدن دفع می کند .
- ❖ در تنظیم فشار خون نقش مهمی دارد .
- ❖ در خونسازی نقش دارد .
- ❖ اسید و باز خون را تنظیم می کند .

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

بیمارستان حضرت ولیعصر ارسنجان

آموزش به بیماران تحت درمان با همودیالیز جهت مراقبت بهتر از خود

نویسنده مدرک	سکینه نعمت الهی / کارشناس پرستاری
تایید کننده علمی	دکتر پناهی / متخصص داخلی
تاریخ تهیه	بهار ۱۴۰۳
منبع	کتاب پرستاری برونر سوادارت
کد سند	Pa-B1-91/01

کافی نباشد ، پزشک از یک لوله پلاستیکی برای اتصال یک سرخرگ و یک سیاهرگ زیر پوست استفاده می کند که گرفت نامیده می شود . خون سرخرگی از این طریق وارد صافی ماشین دیالیز می شود و تبادلاتی بین خون و محلول موجود در صافی دیالیز انجام می گیرد که باعث خروج آب و مواد زائد می شود . این عمل را آنقدر ادامه می دهند (معمولاً ۳ تا ۴ ساعت) تا خون شما تصفیه و پاک شود .

بیمارانی که مبتلا به نارسایی مزمن و پیشرفته کلیه هستند تا زمان انجام پیوند بایستی مرتباً دیالیز شوند ، دیالیز باعث بهبودی نارسایی کلیه نمی شود بلکه این روش برخی از اعمال کلیه را انجام می دهد . معمولاً در هفته ۲ تا ۳ بار و هر بار به مدت ۳ تا ۴ ساعت به انجام همودیالیز نیاز است .

درمان نارسایی کلیه چیست ؟

بسته به این که بیمار در کدام مرحله از نارسایی مزمن کلیه باشد از درمان ساده با تجویز یک سری از داروها و رعایت رژیم غذایی خاص ، تا دیالیز و پیوند کلیه استفاده می شود . روش های درمان نارسایی مزمن کلیه عبارتند از :
- دیالیز
- پیوند

دیالیز چیست ؟

دیالیز یا پالایش خون نوعی درمان پزشکی است که به وسیله آن مواد زائد خون مستقیماً از خون بیمارانی که نارسایی کلیه دارند گرفته شده و به بیرون از بدن هدایت می شود . دیالیز به دو صورت انجام می شود :

- همودیالیز " شایعترین روش درمانی "

- دیالیز صفاقی

همودیالیز چیست ؟

نوعی دیالیز است که در آن مایعات اضافی و سموم (مواد زائد) بدن با استفاده از دستگاه کلیه مصنوعی (ماشین دیالیز) از جریان خون شما خارج می شود . برای فرستادن خون به درون کلیه مصنوعی ، پزشک نیاز به یک راه دسترسی (ورودی) به رگهای شما دارد . این امر با یک جراحی کوچک در ساعد دست یا گردن و یا ران شما امکان پذیر است .

گاهی اوقات این راه با اتصال یک سرخرگ به سیاهرگ در ناحیه زیر پوست و تشکیل یک رگ خونی بزرگتر به نام فیستول عملی می شود . با این وجود در صورتی که رگهای شما برای فیستول

علل ایجاد نارسایی مزمن کلیه

شایع ترین علل نارسایی کلیه ها ، دیابت و فشار خون بالا هستند . سایر علل عبارتند از : بیماری های ارثی مانند کلیه پلی کیستیک ، بیماری های مادر زادی کلیه ، بیماری های سیستم ایمنی مثل لوپوس ، سنگ کلیه ، تومورها و بزرگی پروستات در مردان ، ابتلا به عفونت های مکرر ادراری و غیره

علائم نارسایی مزمن کلیه چیست ؟

معمولاً اولین علامت بیماری مزمن کلیه که شخص را به مطب پزشک می کشاند ضعف عمومی است . گرچه وقتی کلیه ها خوب کار نکنند می توانند علائم زیادی بروز کند ولی چند علامت مهم هشدار دهنده بیماری مزمن کلیه عبارتند از :

- تغییر در دفعات ادرار یا چگونگی ادرار کردن
- احساس سوزش در هنگام ادرار
- ادرار خون آلود یا قهوه ای رنگ
- ورم اطراف چشم ها ، پاها ، دست ها و یا شکم
- فشار خون بالا
- علائم دیگر شامل :

سرگیجه ، سردرد ، تهوع و استفراغ ، بی اشتها ، بی خوابی شبانه ، خارش بدن ، گرفتگی عضلانی در شب ، عدم تمرکز حواس و ... می باشد . ممکن است علی رغم همه این ها کسی کار معمول کلیه هایش را از دست بدهد هیچ یک از این علائم نیز وجود نداشته باشد ؛ بنابراین ، در بیشتر اوقات بررسی های آزمایشگاهی لازم است تا مشکل را آشکار سازد .